

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 21/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Hallintovaliokunta (HaVM 7/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla pannaan täytäntöön tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/801 (*tutkija- ja opiskelijadirektiivi*).

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan 4 §:n 1 kohdassa tarkoitettuihin kolmannen maan kansalaisiin, jotka hakevat pääsyä tai jotka on päästetty jonkin Euroopan unionin (*unioni*) jäsenvaltion (*jäsenvaltio*) alueelle tutkimusta, opiskelua, työharjoittelua tai unionin vapaaehtoishjelmien puitteissa tapahtuvaa vapaaehtoistoimintaa varten.

Tätä lakia ei sovelleta kolmansien maiden kansalaisiin:

1) jotka hakevat kansainvälistä suojelua tai jotka saavat vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU mukaista kansainvälistä suojelua tai jotka saavat vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukottaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi annetun neuvoston direktiivin 2001/55/EY mukaista tilapäistä suojelua jossain jäsenvaltiossa;

2) joiden karkottamista on lykätty tosiseikkoihin perustuvista tai oikeudellisista syistä;

3) jotka ovat oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen unionissa käyttäneiden jonkin jäsenvaltion kansalaisten perheenjäseniä;

4) jotka ovat saaneet pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY mukaisen pitkään oleskelleen henkilön aseman jossain jäsenvaltiossa;

5) joilla itsellään ja joiden perheenjäsenillä on kansalaisuudestaan riippumatta joko unionin, sen jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä tehtyjen sopimusten tai unionin ja kolmansien maiden välillä tehtyjen sopimusten nojalla samanlainen oikeus vapaaseen liikkuvuuteen kuin jäsenvaltioiden kansalaisilla;

6) jotka tulevat johonkin jäsenvaltioon kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/66/EU nojalla työsuhteisiksi harjoittelijoiksi yrityksen sisäisen siirron yhteydessä;

7) joille on myönnetty oikeus maahantuloon erittäin pätevän työntekijän asemassa kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten annetun neuvoston direktiivin 2009/50/EY mukaisesti.

3 §

Suhde ulkomaalaislakiin

Tässä laissa tarkoitettujen kolmansien maiden kansalaisten maahantuloon, maastalähtöön, oleskeluun ja työntekoon sovelletaan ulkomaalaislain (301/2004) säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kolmannen maan kansalaisella* muun maan kuin Euroopan unionin jäsenvaltion tai Islannin, Liechtensteinin, Norjan ja Sveitsin kansalaista;

2) *tutkijalla* kolmannen maan kansalaista, jolla on tohtorintutkinto tai tohtoriohjelmaan pääsyn mahdollistava ylempi korkeakoulututkinto, jonka tutkimusorganisaatio valitsee ja jolle on myönnetty oikeus päästä jäsenvaltion alueelle suorittamaan sellaista tutkimustoimintaa, johon tavallisesti edellytetään tällaista tutkintoa;

3) *opiskelijalla* kolmannen maan kansalaista, joka on hyväksytty korkeakouluun ja jolle on myönnetty oikeus päästä jäsenvaltion alueelle osallistumaan päätoimisesti kokopäiväiseen opinto-ohjelmaan, joka johtaa korkeakoulututkintoon, ja kolmannen maan kansalaista, joka on hyväksytty muuhun oppilaitokseen kuin korkeakouluun ja jolle on myönnetty oikeus osallistua opinto-ohjelmaan, joka johtaa ammattiin tai tutkintoon; kyseeseen voivat tulla myös tällaisiin koulutuksiin valmentavat opinnot tai pakollinen harjoittelujakso;

4) *harjoittelijalla* kolmannen maan kansalaista, jolle on myönnetty oikeus päästä osallistumaan Suomessa työsuhteiseen harjoitteluun, jonka tavoitteena on saada tietoa ja kokemusta ammatillisessa toimintaympäristössä;

5) *vapaaehtoisella* kolmannen maan kansalaista, jolle on myönnetty oikeus päästä osallistumaan Suomessa unionin vapaaehtoishjelmien puitteissa tapahtuvaan vapaaehtoistoimintaan ja joka ei ole työsuhteessa;

6) *korkeakoululla* oppilaitoksia, jotka toimivat ja sijaitsevat Suomessa ja ovat Suomen korkeakoulujärjestelmän mukaisia korkeakouluja, joilla on oikeus järjestää korkeakoululainsäädännön mukaista tutkintoon johtavaa tai muuta koulutusta;

7) *vastaanottavalla yksiköllä* tutkimusorganisaatiota, korkeakoulua, oppilaitosta, vapaaehtoistoiminnasta vastaavaa organisaatiota tai harjoittelijoita vastaanottavaa yksikköä, jonka toimintaan kolmannen maan kansalainen osallistuu ja joka sijaitsee Suomessa, riippumatta yksikön oikeusmuodosta;

8) *ensimmäisellä jäsenvaltiolla* sitä jäsenvaltiota, joka ensimmäisenä myöntää kolmannen maan kansalaiselle luvan;

9) *toisella jäsenvaltiolla* mitä tahansa muuta Euroopan unionin jäsenvaltiota kuin ensimmäistä jäsenvaltiota;

10) *liikkuvuustoimenpiteitä sisältävillä unionin tai monenvälisillä ohjelmilla* unionin tai sen jäsenvaltioiden rahoittamia ohjelmia, joilla edistetään kolmansien maiden kansalaisten liikkuvuutta unionissa tai ohjelmiin osallistuvissa jäsenvaltioissa;

11) *luvalla* oleskelulupaa, joka on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1030/2002 mukaista yhtenäistä kaavaa käyttäen ja jonka nojalla luvanhaltija voi oleskella laillisesti jäsenvaltion alueella;

12) *perheenjäsenellä* oikeudesta perheenyhdistämiseen annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY 4 artiklan 1 kohdassa määriteltyä kolmannen maan kansalaista.

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

5 §

Tutkimusorganisaation kanssa tehtävä sopimus

Tutkimusorganisaation, joka haluaa vastaanottaa tutkijan tutkimuksen tekemistä varten, on tehtävä hänen kanssaan sopimus. Tutkimusorganisaatio saa tehdä sopimuksen, jos se on hyväksynyt tutkimushankkeen tarkistettuaan ensin sen tavoitteen, arvioidun keston ja toteutukseen tarvittavien varojen saatavuuden sekä kolmannen maan kansalaisen tutkijanpätevyyden.

Sopimuksen on sisällettävä seuraavat tiedot:

- 1) tutkimustoiminnan tai tutkimusalan nimi tai tarkoitus;
- 2) tutkijan sitoumus saattamaan tutkimustoimintansa päätökseen ja tutkimusorganisaation sitoumus vastaanottaa tutkija tätä tarkoitusta varten;
- 3) tutkimustoiminnan alkamis- ja päättymispäivä tai sen arvioitu kesto;
- 4) tutkimusorganisaation ja tutkijan välinen oikeussuhde;
- 5) jos kyseessä on työsuhde, työehdot, jotka ovat voimassa olevien säännösten ja sovellettavan työehtosopimuksen mukaisia;
- 6) tiedot yhteen tai useampaan toiseen jäsenvaltioon suuntautuvaa liikkumista koskevista aikeista, jos liikkumisesta on tietoa haettaessa oleskelulupaa Suomeen.

Sopimus purkautuu, jos tutkijaa ei päästetä maahan tai jos tutkimusorganisaation ja tutkijan välinen oikeussuhde päättyy. Tutkimusorganisaation on viipymättä ilmoitettava Maahanmuuttovierastolle siitä ja kaikista muistakin seikoista, jotka estävät sopimuksen täytäntöönpanon.

6 §

Oleskeluluvan myöntäminen tieteellistä tutkimusta varten

Kolmannen maan kansalaiselle myönnetään tutkijan oleskelulupa tieteellisen tutkimuksen tekemistä varten, jos hän on tehnyt tutkimusorganisaation kanssa 5 §:ssä tarkoitetun sopimuksen.

Oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tutkijan toimeentulo on turvattu siten kuin ulkomaalaislain 39 §:ssä säädetään tai, jos kyseessä on työsuhde, ansiotyöstä saatavalla tulolla.

Oleskelulupa myönnetään jatkuvana kahdeksi vuodeksi tai enintään sopimuksen voimassaoloajaksi, jos sopimus on voimassa alle kaksi vuotta. Jatko-oleskelulupa myönnetään enintään neljäksi vuodeksi.

7 §

Oleskeluluvan myöntäminen opiskelua varten

Kolmannen maan kansalaiselle myönnetään oleskelulupa opiskelua varten, jos hänet on hyväksytty opiskelijaksi Suomessa sijaitsevaan:

- 1) korkeakouluun ja hän on suorittanut korkeakoulun vaatimat maksut; tai
- 2) muuhun oppilaitokseen kuin korkeakouluun, jos opiskelu johtaa tutkintoon tai ammattiin, taikka, jos oleskeluluvan myöntämiselle on perusteltu syy, myös muihin opintoihin.

Oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on, että opiskelijan toimeentulo on turvattu siten kuin ulkomaalaislain 39 §:ssä säädetään. Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää lisäksi, että kol-

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

mannen maan kansalaisella on vakuutus, joka kattaa sairaanhoidon kustannukset. Jos opintojen arvioitu kesto on vähintään kaksi vuotta, riittävää on, että vakuutus kattaa lääkekustannukset.

Oleskelulupa myönnetään tilapäisenä kahdeksi vuodeksi, jollei oleskelulupaa haeta lyhyemmäksi ajaksi, tai enintään opintojen keston ajaksi, jos opinnot kestävät alle kaksi vuotta.

8 §

Oleskeluluvan myöntäminen työharjoittelua varten

Kolmannen maan kansalaiselle myönnetään oleskelulupa työharjoittelua varten, jos:

1) oleskeluluvan hakemisen hetkellä on kulunut korkeintaan kaksi vuotta korkeakoulututkinnon suorittamisesta tai kolmannen maan kansalainen osallistuu opinto-ohjelmaan, joka johtaa korkeakoulututkintoon;

2) työharjoittelu sisältyy valtioiden väliseen sopimukseen tai kansalaisjärjestöjen vaihto-ohjelmaan; tai

3) kolmannen maan kansalainen on 18—30-vuotias ja suorittaa työharjoittelun, kun hän opiskelee ulkomaisessa korkeakoulussa suomen tai ruotsin kieltä tai kun työharjoittelun ala vastaa kolmannen maan kansalaisen opintoja tai tutkintoa.

Oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on, että työharjoitteluun tulevan toimeentulo on turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla.

Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää lisäksi vastaanottavan yksikön todistusta siitä, että harjoittelulla ei korvata työpaikkaa. Kolmannen maan kansalaisen on esitettävä vastaanottavan yksikön kanssa tekemänsä harjoittelusopimus, jonka ehdot ovat voimassa olevien säännösten ja sovellettavan työehtosopimuksen mukaisia ja joka sisältää seuraavat tiedot:

1) kuvaus harjoitteluohjelmasta, mukaan lukien harjoittelun koulutustavoite tai oppimissisältö;

2) harjoittelun kesto;

3) harjoittelun sijoittamis- ja valvontaolosuhteet;

4) harjoitteluun käytettävä aika;

5) harjoittelijan ja vastaanottavan yksikön välinen oikeussuhde.

Oleskelulupa myönnetään tilapäisenä enintään 18 kuukaudeksi, joka on harjoittelun enimmäiskesto.

9 §

Oleskeluluvan myöntäminen vapaaehtoistoimintaa varten

Kolmannen maan kansalaiselle myönnetään oleskelulupa unionin vapaaehtoishjelmien puitteissa tapahtuvaa vapaaehtoistoimintaa varten, jos hän on tehnyt vapaaehtoistoiminnasta vastaanottavan yksikön kanssa sopimuksen, joka sisältää seuraavat tiedot:

1) kuvaus vapaaehtoishjelmasta;

2) vapaaehtoistoiminnan kesto;

3) vapaaehtoistoiminnan sijainti ja valvontaolosuhteet;

4) vapaaehtoistoimintaan käytettävä aika;

5) varat, joilla katetaan kolmannen maan kansalaisen toimeentulo- ja majoituskulut, sekä koko oleskelun ajan taskurahana annettava vähimmäismäärä;

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

6) tarvittaessa koulutus, jota kolmannen maan kansalaiselle annetaan vapaaehtoistoiminnan suorittamista varten.

Oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on, että vapaaehtoistoimintaan tulevan toimeentulo on turvattu siten kuin ulkomaalaislain 39 §:ssä säädetään.

Oleskelulupa myönnetään tilapäisenä enintään yhdeksi vuodeksi.

10 §

Oleskeluluvan myöntäminen työnhakua ja yritystoimintaa varten

Kolmannen maan kansalaiselle, jolle on myönnetty oleskelulupa 6 tai 7 §:n perusteella, myönnetään tutkimustoiminnan loppuunsaattamisen tai tutkinnon suorittamisen jälkeen oleskelulupa työnhakua tai yritystoimintaa varten.

Oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitetun henkilön toimeentulo on turvattu siten kuin ulkomaalaislain 39 §:ssä säädetään.

Oleskelulupa myönnetään tilapäisenä enintään yhdeksi vuodeksi edellisen oleskeluluvan päättymisestä. Oleskelulupa myönnetään kuitenkin jatkuvana, jos edellinen oleskelulupa on ollut jatkuva.

Jos korkeakoulututkintotodistusta, todistusta tai muuta muodollista pätevyyttä osoittavaa asiakirjaa tai tutkimusorganisaation vahvistusta tutkimustoiminnan loppuun saamisesta ei ole saatavilla ennen 6 tai 7 §:n perusteella myönnetyn oleskeluluvan voimassaolon päättymistä ja kaikki muut oleskeluluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät, kolmannen maan kansalainen saa oleskella maassa kohtuullisen ajan tällaisen asiakirjan tai vahvistuksen toimittamista varten.

11 §

Hakemuksen hylkäysperusteet

Tässä laissa tarkoitettu oleskelulupahakemus on hylättävä, jos:

- 1) 6—9 §:ssä säädetyt edellytykset eivät täyty;
- 2) esitetyt asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin, ne on väärennetty tai niitä on muutettu; tai
- 3) kolmannen maan kansalaista pidetään uhkana yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle.

Hakemus voidaan hylätä, jos:

- 1) vastaanottava yksikkö ei ole täyttänyt sosiaaliturvaan, verotukseen, työntekijöiden oikeuksiin tai työehtoihin liittyviä oikeudellisia velvoitteitaan;
- 2) vastaanottava yksikkö ei täytä lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytäntöjen mukaisia edellytyksiä;
- 3) vastaanottavalle yksikölle on määrätty seuraamuksia pimeän työn tai laittoman työnteon teettämisen vuoksi;
- 4) vastaanottava yksikkö on perustettu tai toimii pääasiassa tutkijoiden, opiskelijoiden, työharjoittelijoiden tai vapaaehtoisten maahantulon helpottamista varten;
- 5) vastaanottavan yksikön yritys on haettu konkurssiin tai sillä ei ole mitään taloudellista toimintaa; taikka
- 6) voidaan osoittaa, että kolmannen maan kansalainen tulee maahan muista kuin niistä syistä, joiden vuoksi hän hakee maahanpääsyä.

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

Edellä 10 §:ssä tarkoitettua oleskelulupaa koskeva hakemus voidaan hylätä, jos:

- 1) mainitussa pykälässä säädetyt edellytykset eivät täyty;
 - 2) kolmannen maan kansalainen ei enää täytä maahantulon ja maassa oleskelun edellytyksiä;
- tai
- 3) 1 momentin 2 tai 3 kohta tulisi sovellettavaksi.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa on otettava huomioon tapauksen erityiset olosuhteet kokonaisuudessaan ja noudatettava suhteellisuusperiaatetta.

12 §

Oleskeluluvan peruuttaminen tai uusimatta jättäminen

Edellä 6—10 §:n perusteella myönnetty oleskelulupa on peruutettava tai jätettävä uusimatta, jos:

- 1) kolmannen maan kansalainen ei enää täytä 6—10 §:ssä säädettyjä edellytyksiä;
- 2) esitetty oleskelulupa tai asiakirja on hankittu vilpillisin keinoin, se on väärennetty tai sitä on muutettu; tai
- 3) kolmannen maan kansalainen oleskelee maassa muuta kuin sitä tarkoitusta varten, jonka perusteella hänelle on myönnetty oleskelulupa.

Oleskelulupa voidaan peruuttaa tai jättää uusimatta, jos:

- 1) vastaanottava yksikkö ei ole täyttänyt sosiaaliturvaan, verotukseen, työntekijöiden oikeuksiin tai työehtoihin liittyviä oikeudellisia velvoitteitaan;
- 2) vastaanottava yksikkö ei täytä lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytäntöjen mukaisia edellytyksiä;
- 3) vastaanottavalle yksikölle on määrätty seuraamuksia pimeän työn tai laittoman työnteon teettämisen vuoksi;
- 4) vastaanottava yksikkö on perustettu tai toimii pääasiassa tutkijoiden, opiskelijoiden, työharjoittelijoiden tai vapaaehtoisten maahantulon helpottamista varten;
- 5) vastaanottavan yksikön yritys on haettu konkurssiin tai sillä ei ole mitään taloudellista toimintaa;
- 6) opiskelija ei noudata taloudellisen toiminnan harjoittamista koskevia aikarajoja tai hänen opiskelunsa ei edisty riittävällä tavalla; taikka
- 7) kolmannen maan kansalaista pidetään uhkana yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle.

Jos opiskelijan oleskelulupa voitaisiin peruuttaa tai jättää uusimatta 2 momentin 1 tai 3—5 kohdan perusteella, hän saa jatkaa voimassa olevan oleskelulupansa mukaisia opintojaan toisessa oppilaitoksessa tai tehdä uuden hakemuksen siinä tarkoituksessa, että toinen oppilaitos ottaa hänet suorittamaan vastaavaa opinto-ohjelmaa, jotta hän voi saattaa opintonsa päätökseen.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on otettava huomioon tapauksen erityiset olosuhteet kokonaisuudessaan ja noudatettava suhteellisuusperiaatetta.

Maahanmuuttoviraston on viipymättä ilmoitettava myöntämänsä oleskeluluvan peruuttamisesta sille jäsenvaltiolle, johon kolmannen maan kansalainen on tutkija- ja opiskelijadirektiivin perusteella liikkunut.

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

13 §

Oleskelulupakorttiin tehtävä merkintä

Oleskelulupakorttiin tehdään merkintä "tutkija", "opiskelija", "harjoittelija" tai "vapaaehtoinen" sen mukaan, millä perusteella oleskelulupa myönnetään.

Jos tutkijalle tai opiskelijalle myönnetään oleskelulupa sen perusteella, että hän tulee johonkin jäsenvaltioon tietyn liikkuvuustoimenpiteitä sisältävän unionin tai monenvälisen ohjelman puitteissa taikka kahden tai useamman hyväksytyt korkeakoulun välisen sopimuksen puitteissa, oleskelulupakorttiin on tehtävä merkintä tästä ohjelmasta tai sopimuksesta.

Jos tutkijalle myönnetään oleskelulupa pitkäaikaista liikkumista varten, oleskelulupakorttiin tehdään merkintä ”tutkijoiden liikkuvuus”.

14 §

Opiskelijan työnteko-oikeus

Kolmannen maan kansalaisella, jolle on myönnetty oleskelulupa 7 §:n perusteella, on työnteko-oikeus edellyttäen, että:

- 1) työ on tutkintoon sisältyvää työharjoittelua tai opintoihin sisältyvän lopputyön tekemistä ansiotyönä;
- 2) työn määrä tasoittuu keskimäärin 25 tuntiin viikossa aikana, jolloin oppilaitoksessa järjestetään varsinaista opetusta; tai
- 3) kokoaikainen työ sijoittuu aikaan, jolloin oppilaitoksessa ei järjestetä varsinaista opetusta.

15 §

Oikeus aloittaa työnteko ja yritystoiminta

Kolmannen maan kansalainen, joka on saattanut tutkimustoiminnan loppuun tai on suorittanut tutkinnon, saa jatkaa aiemman oleskeluluvan nojalla tekemäänsä työtä tai yritystoimintaa taikka aloittaa uuden työn tai yritystoiminnan, jos jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman 6 tai 7 §:n perusteella myönnetyn oleskeluluvan voimassa ollessa.

Kolmannen maan kansalainen, jolle on myönnetty 10 §:ssä tarkoitettu oleskelulupa, saa työpaikan löydettyään aloittaa työnteon taikka aloittaa yritystoiminnan.

Työnteon ja yritystoiminnan perusteella haettavaan jatko-oleskelulupaan sovelletaan ulkomaalaislain 5 luvun säännöksiä, ellei kyse ole tämän lain 6 tai 8 §:n perusteella haettavasta oleskeluluvasta. Jos jatko-oleskelulupahakemukseen annetaan kielteinen päätös, työntekoa tai yritystoimintaa ei saa jatkaa, vaikka päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla.

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

16 §

Tutkijan perheenjäsenen oleskelu- ja työnteko-oikeus

Oleskeluluvan 6 tai 10 §:n nojalla saaneen kolmannen maan kansalaisen tutkijan perheenjäsenelle myönnetään jatkuva oleskelulupa perhesiteen perusteella tämän lain nojalla. Oleskeluluvan voimassaoloaika ei saa olla pidempi kuin tutkijan oleskeluluvan voimassaoloaika.

Perheenjäsenen toimeentulon on oltava turvattu siten kuin ulkomaalaislain 39 §:ssä säädetään. Perheenjäsenellä on oikeus tehdä ansiotyötä ulkomaalaislain säännösten mukaisesti.

17 §

Tutkijan liikkuminen

Tutkijalla, joka on saanut ensimmäisessä jäsenvaltiossa tutkijan oleskeluluvan ja jos liikkumiselle jäljempänä säädetty edellytykset täyttyvät, on oikeus oleskella ja työskennellä Suomessa enintään kahden vuoden ajan suorittaakseen osan tutkimuksestaan jossakin tutkimusorganisaatiossa.

18 §

Tutkijan perheenjäsenen liikkuminen

Tutkijan perheenjäsenellä, jolla on ensimmäisen jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva oleskelulupa, on oikeus maahantuloon ja oleskeluun Suomessa tutkijan mukana, jos liikkumiselle jäljempänä säädetty edellytykset täyttyvät.

19 §

Opiskelijan liikkuminen

Opiskelijalla, jolla on ensimmäisen jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva lupa ja joka kuuluu liikkuvuustoimenpiteitä sisältävän unionin tai monenvälisen ohjelman tai kahden tai useamman korkeakoulun välisen sopimuksen piiriin, on oikeus maahantuloon ja oleskeluun enintään 360 päiväksi suorittaakseen osan korkeakouluopinnoistaan Suomessa. Opiskelijalla on työnteko-oikeus 14 §:ssä säädetyn mukaisesti.

Opiskelijan, joka ei täytä 1 momentissa säädettyjä liikkumisen edellytyksiä, on haettava 6 §:ssä tarkoitettu oleskelulupa opiskelua varten, jotta hän voi suorittaa osan opinnoistaan Suomessa sijaitsevassa korkeakoulussa.

20 §

Velvollisuus ilmoittaa liikkumisesta Suomeen

Tutkijan on ilmoitettava Maahanmuuttovirastolle ja ensimmäisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle aikomuksestaan suorittaa osa tutkimuksestaan Suomessa ja opiskelijan on ilmoi-

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

tettava aikomuksestaan suorittaa osa opinnoistaan Suomessa. Tutkijan on ilmoitettava myös perheenjäsenensä liikkumisesta.

Ilmoittamisen on tapahduttava:

- 1) ennen tutkijan tai opiskelijan saapumista ensimmäiseen jäsenvaltioon oleskeluluvan hakemisajankohtana, kun liikkuminen Suomeen on jo suunniteltu; tai
- 2) jos ensimmäinen jäsenvaltio on sallinut tutkijan tai opiskelijan maahanpääsyn, heti kun aiotu liikkuminen Suomeen on tiedossa.

Vastaanottavan yksikön, tutkijan ja opiskelijan on ilmoitettava Maahanmuuttovirastolle muutoksista, jotka vaikuttavat liikkumisen edellytyksiin.

21 §

Ilmoituksen sisältö

Tutkijan osalta on 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen mukana toimitettava seuraavat tiedot ja asiakirjat:

- 1) jäljennös voimassa olevasta matkustusasiakirjasta ja ensimmäisen jäsenvaltion myöntämäästä luvasta, joka kattaa liikkumisen ajanjakson;
- 2) Suomessa sijaitsevan tutkimusorganisaation kanssa tehty sopimus;
- 3) liikkumisen suunniteltu kesto ja ajankohta, jos niitä ei ole mainittu sopimuksessa tai muussa asiakirjassa;
- 4) todisteet siitä, että tutkijalla on riittävät varat oleskeluajalleen toimeentuloaan varten ilman, että hänen tarvitsee turvautua Suomen sosiaalihuoltojärjestelmään, sekä riittävät varat ensimmäiseen jäsenvaltioon suuntautuvaa paluumatkaa varten, jos tutkija ei täytä liikkumisen edellytyksiä;
- 5) tosite liikkumista koskevan ilmoitusmaksun suorittamisesta.

Tutkijan mukana liikkuvan perheenjäsenen osalta on ilmoitettava 1 momentin 1 ja 3—5 kohdan mukaiset tiedot tai asiakirjat sekä todisteet siitä, että perheenjäsen on oleskellut ensimmäisessä jäsenvaltiossa tutkijan perheenjäsenenä ja että perheenjäsenellä on sairaanhoidon kustannukset kattava vakuutus.

Opiskelijan osalta on toimitettava ilmoituksen mukana 1 momentin 1 ja 3—5 kohdan mukaiset tiedot tai asiakirjat sekä todisteet siitä, että opiskelija:

- 1) suorittaa osan opinnoista Suomessa liikkuvuustoimenpiteitä sisältävän unionin tai monenvälisen ohjelman tai kahden tai useamman korkeakoulun välisen sopimuksen puitteissa;
- 2) on hyväksytty korkeakouluun Suomessa;
- 3) on maksanut korkeakoulun vaatimat maksut;
- 4) on vakuutettu sairaanhoidon kustannusten varalta.

22 §

Liikkumisen vastustaminen

Maahanmuuttovirasto voi vastustaa tutkijan ja opiskelijan liikkumista Suomeen 30 päivän kuluessa täydellisen ilmoituksen vastaanottamisesta, jos:

- 1) ilmoituksen mukana ei ole toimitettu 21 §:n 1 tai 3 momentin mukaisia tietoja;
- 2) esitetyt asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin, ne on väärennetty tai niitä on muutettu;
- 3) jokin 11 §:n 2 momentissa säädetyistä perusteista tulisi sovellettavaksi; tai

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

4) 17 tai 19 §:ssä säädetty oleskelun enimmäiskesto on täyttynyt.

Maahanmuuttovirasto voi 1 momentissa säädettyssä määräajassa vastustaa tutkijan perheenjäsenen liikkumista, jos:

- 1) 21 §:n 2 momentin mukaiset edellytykset eivät täyty;
- 2) tutkijan 17 §:ssä säädetty oleskelun enimmäiskesto on täyttynyt; tai
- 3) esitetyt asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin, ne on väärennetty tai niitä on muutettu.

Maahanmuuttoviraston on vastustettava liikkumista, jos kolmannen maan kansalaista pidetään uhkana yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle.

Jos Maahanmuuttovirasto ei vastusta liikkumista, se antaa kolmannen maan kansalaiselle todistuksen, joka osoittaa kolmannen maan kansalaisen oikeuden oleskella Suomessa.

23 §

Ilmoitus liikkumisen vastustamisesta

Maahanmuuttoviraston on ilmoitettava viipymättä ensimmäisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ja ilmoituksen tekijälle siitä, että se vastustaa kyseessä olevan tutkijan, tämän perheenjäsenen tai opiskelijan liikkumista Suomeen.

24 §

Liikkumisen vastustamisen vaikutus

Jos Maahanmuuttovirasto vastustaa liikkumista 22 §:n mukaisesti eikä liikkuminen ole vielä toteutunut, tutkijalle ei myönnetä oikeutta suorittaa osa tutkimuksestaan Suomessa, opiskelijalle ei myönnetä oikeutta suorittaa osa opinnoistaan Suomessa eikä perheenjäsenelle myönnetä oikeutta saapua Suomeen. Jos liikkuminen on jo toteutunut, tutkijan ja hänen perheenjäsenensä sekä opiskelijan on lopetettava välittömästi kaikki toimintansa Suomessa ja poistuttava maasta.

25 §

Maahantulo liikkumista koskevan ilmoituksen jälkeen

Jos ilmoitus liikkumisesta on tehty 20 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetyn mukaisesti eikä Maahanmuuttovirasto ole ilmoittanut ensimmäiselle jäsenvaltiolle vastustavansa liikkumista 22 §:ssä säädetyn mukaisesti, tutkijan luvan ja tutkijan perheenjäsenen luvan tai opiskelijan luvan ensimmäisessä jäsenvaltiossa saanut kolmannen maan kansalainen saa saapua Suomeen milloin tahansa luvan voimassaoloaikana.

Jos ilmoitus liikkumisesta on tehty 20 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetyn mukaisesti, tutkijan luvan ja tutkijan perheenjäsenen luvan ensimmäisessä jäsenvaltiossa saanut kolmannen maan kansalainen saa saapua Suomeen ilmoittamisen jälkeen välittömästi tai milloin tahansa sen jälkeen luvan voimassaoloaikana. Jollei Maahanmuuttovirasto ole ilmoittanut ensimmäiselle jäsenvaltiolle vastustavansa opiskelijan liikkumista 22 §:n mukaisesti, opiskelijan luvan ensimmäisessä jäsenvaltiossa saanut kolmannen maan kansalainen saa saapua Suomeen milloin tahansa luvan voimassaoloaikana.

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

26 §

Paluu Suomeen liikkumisen jälkeen

Jos tutkija, hänen perheenjäsenensä tai opiskelija on liikkunut toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon mutta ei enää täytä siellä liikkumisen edellytyksiä tai Suomen myöntämä oleskelulupa ei ole enää voimassa tai se on peruutettu liikkumisen aikana, kolmannen maan kansalaisella on toisen jäsenvaltion tekemän pyynnön jälkeen oikeus palata Suomeen ilman muodollisuuksia ja viipymättä tutkija- ja opiskelijadirektiivissä tarkoitetulla Suomen viranomaisen myöntämällä asiakirjalla.

27 §

Toimivaltainen viranomainen

Maahanmuuttovirasto vastaanottaa oleskelulupahakemuksen ja päättää sen hylkäämisestä sekä oleskeluluvan myöntämisestä, peruuttamisesta ja uusimatta jättämisestä. Maahanmuuttovirasto myös vastaanottaa liikkumista koskevat ilmoitukset ja voi vastustaa liikkumista Suomeen.

28 §

Päätös hakemukseen

Päätös oleskelulupahakemukseen on annettava tiedoksi hakijalle mahdollisimman pian ja viimeistään 90 päivän kuluttua kuluessa siitä, kun hakija on esittänyt täydellisen hakemuksen.

Jos oleskelulupahakemuksessa esitetyt tiedot tai asiakirjat ovat puutteelliset, Maahanmuuttoviraston on ilmoitettava hakijalle kohtuullisen ajan kuluessa, mitä lisätietoja vaaditaan ja asetettava niiden toimittamista varten kohtuullinen määräaika. Edellä 1 momentissa säädetyn määräajan kulumisen keskeytyy, kunnes vaaditut lisätiedot on saatu. Jos lisätietoja tai asiakirjoja ei ole toimitettu määräajassa, hakemus voidaan hylätä.

Tutkijan perheenjäsenen oleskelulupahakemus on käsiteltävä samaan aikaan kuin tutkijan hakemus, jos hakemukset tehdään samaan aikaan.

29 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävän maksun suorittaminen

Tämän lain nojalla tehdyn oleskelulupahakemuksen ja liikkumista koskevan ilmoituksen käsittelyn aloittaminen sen vireilletulon jälkeen edellyttää, että käsittelystä perittävä maksu on suoritettu.

Käsittelymaksun suorittamista koskeva tosite on esitettävä hakemuksen tai ilmoituksen liitteinä.

Oleskelulupahakemus raukeaa ja liikkumista ensimmäisestä jäsenvaltiosta Suomeen vastustetaan, jos maksua ei suoriteta kohtuullisessa ajassa.

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

30 §

Yhteyspiste

Maahanmuuttovirasto toimii tutkija- ja opiskelijadirektiivin 37 artiklassa tarkoitettuna yhteyspisteenä, joka tekee yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden yhteyspisteiden kanssa ja vastaa tässä laissa säädettyjen liikkumista koskevien tietojen vastaanottamisesta ja toimittamisesta.

31 §

Valitus

Tässä laissa tarkoitettuun Maahanmuuttoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maahanmuuttovirastolla on oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla Maahanmuuttoviraston päätös on kumottu tai sitä on muutettu.

32 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 10 §:ää sovelletaan myös kolmannen maan kansalaiseen, jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tarkoitettu oleskelulupa opiskelua tai tutkimuksen tekemistä varten ennen tämän lain voimaantuloa.

Jos opiskelijan oleskelulupahakemus on vireillä tämän lain voimaan tullessa, sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita ulkomaalaislain säännöksiä.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 47 a—47 f §, 49 §:n 1 momentin 4 kohta, 54 §:n 4 momentti, 58 a § ja 78 §:n 3 momentin 4 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 47 a—47 f ja 58 a § laissa 516/2008, 49 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 1338/2011 sekä 54 §:n 4 momentti ja 78 §:n 3 momentin 4 kohta laissa 121/2018,

muutetaan 45—47, 53, 55, 77, 79 ja 80 §,

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

sellaisina kuin ne ovat, 45, 47 ja 53 § laissa 121/2018, 46 § laissa 486/2007, 55 § laeissa 34/2006, 380/2006, 358/2007, 1338/2011 ja 93/2015, 77 ja 79 § laeissa 1218/2013 ja 909/2017 sekä 80 § laissa 1218/2013, seuraavasti:

45 §

Tilapäisen oleskeluluvan myöntäminen ulkomailla olevalle henkilölle

Tilapäinen oleskelulupa myönnetään ulkomailla olevalle henkilölle:

- 1) tilapäistä työntekoa varten;
- 2) tilapäistä yritystoimintaa varten; tai
- 3) jos on muu erityinen syy luvan myöntämiselle.

Tilapäistä työntekoa varten myönnetään työntekijän oleskelulupa tai muu oleskelulupa. Tilapäistä yritystoiminnan harjoittamista varten myönnetään yrittäjän oleskelulupa. Työntekijän ja yrittäjän oleskeluluvan myöntämisestä säädetään tarkemmin 5 luvussa.

Kun ulkomaalaiselle on myönnetty tilapäinen oleskelulupa, hänen perheenjäsenelleen myönnetään tilapäinen oleskelulupa samaksi ajaksi.

46 §

Oleskeluluvan myöntäminen au pair -sijoitusta varten

Ulkomaalaiselle, joka on hakemuksen tekoaikana 17—30-vuotias, myönnetään 45 §:n 1 momentin 3 kohdan mukainen tilapäinen oleskelulupa au pair -sijoituksen perusteella enintään yhdeksi vuodeksi, jos hän:

- 1) ei ole aiemmin toiminut au pairina;
- 2) omaa perustiedot suomen tai ruotsin kielestä sekä suomalaisesta kulttuurista;
- 3) ei ole läheistä sukua isäntäperheen jäsenelle;
- 4) on sairaus- ja tapaturmavakuutettu koko oleskelun keston ajan;
- 5) esittää terveydentilastaan alle kolme kuukautta vanhan todistuksen, joka osoittaa, ettei hänellä ole tartuntatautia, joka estäisi au pair -sijoituksen isäntäperheessä;
- 6) on tehnyt isäntäperheen kanssa kirjallisen sopimuksen, jossa on sovittu:
 - a) hänen asumisestaan isäntäperheessä sekä hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan au pairina mukaan lukien hänen toimeentulonsa ja mahdolliset etuutensa;
 - b) hänen tehtävistään ja niihin käytettävän 25 tunnin enimmäismäärän jakautumisesta viikoittain;
 - c) hänen vapaa-ajastaan ja vapaapäivistään;
 - d) kursseista, joille hän osallistuu.

47 §

Jatkuvan oleskeluluvan myöntäminen ulkomailla olevalle henkilölle

Jatkuva oleskelulupa myönnetään ulkomailla olevalle henkilölle:

- 1) jos hän on ollut Suomen kansalainen tai ainakin toinen hänen vanhemmistaan tai yksi hänen isovanhemmistaan on tai on ollut syntyperäinen Suomen kansalainen;

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

- 2) jatkuvaluonteista työntekoa varten; taikka
- 3) jatkuvaluonteista yritystoimintaa varten.

Jatkuvaluonteista työntekoa varten myönnetään työntekijän oleskelulupa tai muu oleskelulupa. Jatkuvaluonteista yritystoiminnan harjoittamista varten myönnetään yrittäjän oleskelulupa. Työntekijän ja yrittäjän oleskeluluvan myöntämisestä säädetään tarkemmin 5 luvussa.

Kun ulkomaalaiselle on myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa, hänen perheenjäsenelleen myönnetään jatkuva oleskelulupa. Kun ulkomaalaiselle on myönnetty 10 luvun mukainen oleskelukortti unionin kansalaisen perheenjäsenenä ja hän on säilyttänyt 161 d tai 161 e §:n perusteella oleskeluoikeutensa henkilökohtaisten perusteidensa nojalla, hänen perheenjäsenelleen myönnetään jatkuva oleskelulupa.

Jatkuvan oleskeluluvan myöntäminen 1 momentin 1 kohdan nojalla ei edellytä, että ulkomaalaisen tai hänen perheenjäsenensä toimeentulo on turvattu.

Kun ulkomaalaiselle on myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa perhesiteen perusteella ja luvan myöntämisen perusteena ollut perheside on katkennut, hänen ulkomailla olevalle perheenjäsenelleen voidaan myöntää jatkuva oleskelulupa edellyttäen, että tämän toimeentulo on turvattu. Päätöksenteossa on kuitenkin otettava huomioon Suomessa jo luvallisesti asuvan henkilön mahdollisuus muuttaa takaisin kotimaahansa tai johonkin muuhun maahan viettämään perhelämää, jos perhesiteiden voidaan kokonaisuudessaan katsoa painottuvan sinne.

53 §

Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan pituus

Jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä, ensimmäinen määräaikainen oleskelulupa myönnetään yhdeksi vuodeksi, kuitenkin enintään hakijan matkustusasiakirjan voimassaoloajaksi, jollei oleskelulupaa haeta lyhyemmäksi ajaksi.

Jos oleskelulupa myönnetään perhesiteen perusteella, ei myönnettävän oleskeluluvan voimassaoloaika kuitenkaan saa olla pidempi kuin oleskeluluvan myöntämisen perusteena olevan perheenjäsenen oleskeluluvan voimassaoloaika.

Oleskelulupa voidaan myöntää vuotta lyhyemmäksi tai pidemmäksi ajaksi, jos se myönnetään sellaista oikeustointa tai työtehtävää varten, joka suoritetaan tiedossa olevan määräajan kuluessa. Määräaikaista oleskelulupaa ei saa kuitenkaan myöntää yli kahdeksi vuodeksi.

Ulkomaalaiselle, joka on ollut Suomen kansalainen tai jonka vanhemmista ainakin toinen tai yksi isovanhemmista on tai on ollut syntyperäinen Suomen kansalainen, määräaikainen oleskelulupa myönnetään neljäksi vuodeksi, jollei sitä haeta lyhyemmäksi ajaksi.

Vieraan valtion diplomaatti- tai konsuliedustuston henkilökuntaan kuuluvalla ja hänen perheenjäsenelleen oleskelulupa voidaan myöntää koko ilmoitetun toimikauden pituiseksi ajaksi.

Ihmiskaupan uhrille ja 52 d §:ssä tarkoitettulle laittomasti maassa oleskelleelle ja työskennelleelle kolmannen maan kansalaiselle oleskelulupa myönnetään vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja enintään yhdeksi vuodeksi.

Oleskelulupa pakolaisuuden ja toissijaisen suojelun perusteella myönnetään neljäksi vuodeksi.

Euroopan unionin sininen kortti myönnetään kahdeksi vuodeksi. Jos työsuhde on voimassa tätä lyhyemmän ajan, Euroopan unionin sininen kortti myönnetään työsuhteen voimassaoloajaksi lisättynä kolmella kuukaudella. Euroopan unionin sinisen kortin haltijan perheenjäsenelle myönnetään oleskelulupa vastaavaksi ajaksi.

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

Ulkomaalaiselle, joka on todistajansuojeluohjelmasta annetun lain mukaisessa todistajansuojeluohjelmassa, ja ulkomaalaiselle, joka otetaan Suomeen tämän lain 93 §:n nojalla tehdyn valtioneuvoston päätöksen perusteella ja jolle päätetään myöntää jatkuva oleskelulupa 113 §:n 1 momentin perusteella, myönnetään määräaikainen oleskelulupa neljäksi vuodeksi.

Ensimmäinen määräaikainen oleskelulupa voidaan myöntää kahdeksi vuodeksi, jos se myönnetään 47 h §:n tai 77 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella. Oleskelulupa voidaan myöntää kahdeksi vuodeksi myös, jos se myönnetään mainituissa lainkohdissa tarkoitetun ulkomaalaisen perheenjäsenelle.

55 §

Jatkoluvan pituus

Uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään enintään neljäksi vuodeksi.

Edellä 54 §:n 3 ja 5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, kun oleskeluluvan peruste muuttuu tilapäisestä jatkuvaksi, oleskeluluvan pituuteen sovelletaan ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan pituutta koskevan 53 §:n säännöksiä.

Jos oleskelulupa myönnetään perhesiteen perusteella, myönnettävän määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloaika ei kuitenkaan saa olla pidempi kuin oleskeluluvan myöntämisen perusteena olevan perheenkokoajan määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloaika.

Euroopan unionin sininen kortti myönnetään kahdeksi vuodeksi. Jos työsuhde on voimassa tätä lyhyemmän ajan, Euroopan unionin sininen kortti myönnetään työsuhteen voimassaoloajaksi lisättyinä kolmella kuukaudella. Euroopan unionin sinisen kortin haltijan perheenjäsenelle myönnetään oleskelulupa vastaavaksi ajaksi.

77 §

Muu oleskelulupa ansiotyötä varten

Muu oleskelulupa ansiotyötä varten myönnetään ulkomaalaiselle, joka:

- 1) toimii yrityksen yli- tai keskijohdon taikka erityisosaamista vaativissa asiantuntijatehtävissä;
- 2) toimii urheilijana, valmentajana tai urheilutuomarina, kun toiminta on ammattimaista;
- 3) toimii uskonnollisen tai aatteellisen yhteisön palveluksessa;
- 4) toimii ammattimaisesti tieteen, kulttuurin tai taiteen alalla tutkijoita ja ravintolamuusikoita lukuun ottamatta;
- 5) toimii kansainvälisessä järjestössä tai valtioiden väliseen viralliseen yhteistyöhön liittyvissä tehtävissä;
- 6) toimii ammattimaisesti joukkoviestinnän alalla, jollei hänen työn- eikä toimeksiantajallaan ole toimipaikkaa Suomessa;
- 7) tutkii markkinoita, valmistelee yrityksen sijoittautumista Suomeen, neuvottelee tilauksista, hankkii tilauksia tai valvoo tehtyjen tilausten toimeenpanoa tai toimii muissa vastaavissa tehtävissä, jollei hänen työn- eikä toimeksiantajallaan ole toimipaikkaa Suomessa;
- 8) on suorittanut Suomessa kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

(/) 6 tai 8 §:n perusteella myönnetyn oleskeluluvan voimassaolon aikana tutkinnon tai tutkimuksen loppuun ja maassa oleskelun pääasiallinen tarkoitus on työnteko;

9) toimii kutsun tai sopimuksen nojalla vierailevana opettajana, luennoitsijana, kouluttajana tai konsulttina, jos työ kestää enintään vuoden;

10) tekee yksittäisen ulkomailta maahan tuodun tai maasta ulkomaille vietävän koneen, laitteen, tuotantolinjan tai asiantuntijajärjestelmän toimitussopimukseen sisältyvän työn, jos työ kestää enintään kuusi kuukautta; tai

11) tekee työn, joka sisältyy valtioiden väliseen sopimukseen tai kansalaisjärjestöjen vaihto-ohjelmaan, jos työ kestää enintään 18 kuukautta.

Jos työnteko kestää kauemmin kuin 1 momentin 9—11 kohdassa säädetään, ulkomaalaisen on haettava työntekijän oleskelulupaa.

Ulkomaalaisen toimeentulon on oltava turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan.

79 §

Työnteko-oikeus ilman oleskelulupaa

Oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa on ulkomaalaisella, joka:

1) tulee kutsun tai sopimuksen nojalla tulkiksi, opettajaksi, asiantuntijaksi tai urheilutuomariksi enintään kolmeksi kuukaudeksi;

2) tulee kutsun tai sopimuksen nojalla ammattitaiteilijaksi tai urheilijaksi, mukaan lukien avustava, huoltava ja valmentava henkilökunta, enintään kolmeksi kuukaudeksi;

3) työskentelee merimiehenä joko kauppa-alusluetteloön merkityllä aluksella tai, tultuaan palvelukseen muualla kuin Suomessa, aluksella, joka pääasiassa liikennöi ulkomaisten satamien välillä;

4) tulee suorittamaan toisessa Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen valtiossa toimivan yrityksen vakituisena työntekijänä palvelujen tarjoamisvapauden piiriin kuuluvaa tilapäistä hankinta- tai alihankintatyötä, jos hänellä on mainitussa valtiossa oleskeluun ja työntekoon oikeuttavat luvat, jotka ovat voimassa työn päätyttyä Suomessa.

Ulkomaalaisella on kansainvälistä suojelua haettuaan oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa:

1) kun hänellä on 11 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja ja hän on oleskellut maassa kolme kuukautta;

2) kun hän on oleskellut maassa kuusi kuukautta.

Kun työnantajalla tai toimeksiantajalla ei ole toimipaikkaa Suomessa, ulkomaalaisella on oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa:

1) tuote-esittelijänä tai elokuvatyöntekijänä enintään kolme kuukautta;

2) ulkomaisessa omistuksessa tai hallinnassa olevan moottoriajoneuvon henkilökuntaan kuuluvana, kun ulkomaalainen kuljettaa ajoneuvoa, jonka rajan ylittävä kuljetus viedään määräpaikkaan tai haetaan lähtöpisteestä, taikka kun liikennöinti Suomessa liittyy säännölliseen reittiliikenteeseen paikkakuntien välillä, joista ainakin yksi sijaitsee ulkomailla, eikä ulkomaalaisella ole asuinpaikkaa Suomessa;

3) ulkomailta Suomeen suuntautuvan seuramatkan matkanjohtajana.

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

80 §

Työnteko-oikeuden kesto

Jos samaa työnantajaa tai ammattialaa koskeva työntekijän jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman oleskeluluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa aiemman luvan mukaista työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muussa tapauksessa aikaisemman luvan mukainen työnteko-oikeus päättyy luvan voimassaolon päättyessä. Uuden oleskeluluvan mukainen työnteko-oikeus alkaa, kun lupa on myönnetty.

Jos ulkomaalaisen työnteko-oikeus perustuu muuhun oleskelulupaan kuin työntekijän oleskelulupaan ja jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman oleskeluluvan voimassa ollessa, työnteko-oikeus jatkuu aikaisemman luvan mukaisena, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Jos ulkomaalaisen oleskelulupa on myönnetty 77 §:n 1 momentin 9—11 kohdan nojalla, työnteko-oikeus päättyy luvan voimassaoloajan päättyessä.

Jos ulkomaalaisen työnteko-oikeus perustuu viisumiin tai viisumivapauteen, oikeus kestää enintään 79 §:ssä säädetyn ajan. Oleskeluluvan hakeminen viisumiin tai viisumivapauden voimassa ollessa ei pidennä työnteko-oikeuden kestoä. Työnteko-oikeus päättyy sen estämättä, mitä 79 §:ssä säädetään, kun henkilön käännättämistä koskeva päätös on täytäntöönpanokelpoinen.

Jos työnteko-oikeus perustuu oleskelulupaan ja henkilö karkotetaan, työnteko-oikeus päättyy, kun karkottamista koskeva päätös on täytäntöönpanokelpoinen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 3 a ja 3 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3 a §:n 2 momentin 4 kohta ja 3 c §:n 2 momentin 2 kohta,
sellaisina kuin ne ovat, 3 a §:n 2 momentin 4 kohta laissa 1196/2013 ja 3 c §:n 2 momentin 2 kohta laissa 911/2017, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

3 a §

Suomeen muuttaminen

Suomeen muuttavan henkilön asumisen vakinaisuutta osoittavina seikkoina otetaan huomioon muun muassa, että:

4) hänellä on työsopimus tai muu siihen rinnastettava sopimus Suomessa tehtävää työtä varten tai hänelle on myönnetty ulkomaalaislain 3 §:n 26 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti taikka hänelle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (/) tarkoitettu tutkijan oleskelulupa tieteellisen tutkimuksen tekemistä varten;

3 c §

Oleskelulupavaatimus

Oleskelulupavaatimus täyttyy myös, kun:

2) henkilöllä on ulkomaalaislain 78 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 momentin 1, 2, 5 tai 7 kohdassa säädetty työnteko-oikeus tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettun lain mukainen lupa tai toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä vastaava lupa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

lapsilisälain 1 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsilisälain (796/1992) 1 a §, sellaisena kuin se on laissa 916/2017, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

1 a §

Oikeus lapsilisään työnteon perusteella

Lapsilisää maksetaan tämän lain mukaisesti myös asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 3 b §:ssä tarkoitetun ja 3 c §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisen oleskelulupavaatimuksen täyttävän työntekijän mukana seuraavasta lapsesta. Lapsilisää ei kuitenkaan makseta, jos työntekijän työnteko-oikeus perustuu ulkomaalaislain (301/2004) 79 §:ään tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (/) 14 §:ään tai jos työntekijällä on lupa työskennellä Suomessa enintään kuuden kuukauden ajan. Lapsilisää ei makseta myöskään, jos työntekijällä on lupa työskennellä enintään yhdeksän kuukauden ajan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017) nojalla tai työntekijän työnteko-oikeus perustuu kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettuun lakiin (907/2017) taikka jos kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain perusteella tutkijalle tieteellistä tutkimusta varten myönnetty oleskelulupa on pituudeltaan enintään kuusi kuukautta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 917/2017, seuraavasti:

3 §

Hoitomudon valinta

Tässä laissa tarkoitettuun kotihoidon tuen hoitorahaan ja hoitolisään on oikeus myös lapsesta, jonka vanhemmalla tai huoltajalla on ulkomaalaislain (301/2004) 78 §:n 1 tai 2 momentin taikka 3 momentin 1, 2, 5 tai 7 kohdan mukainen työnteko-oikeus. Lisäksi vanhemmalla tai huoltajalla on oltava Suomessa voimassa oleva työ-, virka- tai muu palvelussuhde ja lupa työskennellä Suomessa vähintään kuuden kuukauden ajan. Hoitorahaan ja hoitolisään on oikeus myös lapsesta, jonka vanhempi tai huoltaja on rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi vähintään kuusi kuukautta

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

kestäneen työsuhteen päätyttyä. Lisäksi hoitorahaan ja hoitolisään on oikeus lapsesta, jonka vanhemmalla tai huoltajalla on lupa työskennellä Suomessa yli yhdeksän kuukauden ajan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017) nojalla ellei sisäisen siirron saaneeseen työntekijään sovelleta kahdenvälisen sopimusten mukaan alkuperämaan oikeutta. Hoitorahaan ja hoitolisään ei ole oikeutta lapsesta, jonka vanhemman tai huoltajan työnteko-oikeus perustuu kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettuun lakiin (907/2017). Hoitorahaan ja hoitolisään on oikeus myös lapsesta, jonka vanhemmalle tai huoltajalle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (/) mukainen tutkijan oleskelulupa tieteellisen tutkimuksen tekemistä varten vähintään kuuden kuukauden ajaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

kansanterveyslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansanterveyslain (66/1972) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 914/2017, seuraavasti:

14 §

Kunnan asukkaalla tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, jonka kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on. Henkilön asuin- ja kotikunnalla tarkoitetaan kuntaa, jonka asukas hän on. Kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolla on ulkomaalaislain (301/2004) 78 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 momentin 1, 2, 5 tai 7 kohdassa taikka 79 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu työnteko-oikeus ja jolla on Suomessa voimassa oleva työ-, virka- tai muu palvelussuhde tai joka on vähintään kuusi kuukautta kestäneen työ-, virka- tai muun palvelussuhteen päätyttyä rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi. Kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolle on myönnetty ulkomaalaislain 81 §:n nojalla mainitun lain 3 §:n 26 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, sekä tällaisen henkilön ulkomaalaislain 37 §:ssä tarkoitettut perheenjäsenet. Lisäksi kunnan asukkaaseen rinnastetaan tätä lakia sovellettaessa kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolla on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017) mukainen kausityöhön oikeuttava lupa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017) mukainen lupa sekä tutkija ja työsuhteessa oleva henkilö, jolla on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuk-

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

sen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (/) mukainen lupa tai toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä vastaava lupa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 .

Laki

erikoissairaanhoitolain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 915/2017, seuraavasti:

3 §

Kunnan, joka on kotikuntalain (201/1994) mukaan henkilön kotikunta, on huolehdittava siitä, että tämä saa tarpeellisen erikoissairaanhoidon terveydenhuoltolain mukaisesti. Tämän velvoitteen mukaisen erikoissairaanhoidon järjestämiseksi kunnan on kuuluttava johonkin sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään. Kotikuntalain mukaiseen kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolla on ulkomaalaislain (301/2004) 78 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 momentin 1, 2, 5 tai 7 kohdassa taikka 79 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu työnteko-oikeus ja jolla on Suomessa voimassa oleva työ-, virka- tai muu palvelussuhde tai joka on vähintään kuusi kuukautta kestäneen työ-, virka- tai muun palvelussuhteen päätyttyä rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi. Kunnan asukkaaseen rinnastetaan tässä laissa myös kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolle on myönnetty ulkomaalaislain 81 §:n nojalla mainitun lain 3 §:n 26 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, sekä tällaisen henkilön ulkomaalaislain 37 §:ssä tarkoitettut perheenjäsenet. Lisäksi kunnan asukkaaseen rinnastetaan tätä lakia sovellettaessa kunnan alueella oleskeleva henkilö, jolla on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017) mukainen kausityöhön oikeuttava lupa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017) mukainen lupa sekä tutkija ja työsuhhteessa oleva henkilö, jolla on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (/) mukainen lupa tai toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä vastaava lupa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 .

Laki

aravarajoituslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aravarajoituslain (1190/1993) 4 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1350/2016, seuraavasti:

4 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

- 1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;
- 2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (/) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;
- 3) jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) 11 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1349/2016, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

11 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (/) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

3) jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain (574/2016) 10 §:n 2 momentti seuraavasti:

10 §

Asuinkäyttö ja asukkaat

Asukkaaksi voidaan valita Suomen kansalainen ruokakuntineen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö:

1) jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty mainitussa luvussa tarkoitettu oleskelukortti;

2) jolle on myönnetty kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa (/) tarkoitettu oleskelulupa opiskelun perusteella;

Eduskunnan vastaus EV 72/2018 vp

3) jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tai kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetussa laissa tarkoitettu vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava oleskelulupa tai jolle Maahanmuuttovirasto on antanut viimeksi mainitussa laissa tarkoitettua vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan todistuksen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 28.6.2018

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri